

Karabaş Veli'nin Ta'birnâme adlı eserinin ilk ve son sayfası (Süleymaniye Ktp., Yazma Bağışlar, nr. 233/1)

me (Süleymaniye Ktp., Yazma Bağışlar, nr. 233/1). Eser Mustafa Tatçı tarafından yayımlanmıştır (bk. bibl.). 11. *Tefsîr-i Sûre-i Tâhâ*. Tasavvufî bir tefsirdir (Süleymaniye Ktp., Hacı Mahmud Efendi, nr. 332). 12. *Risâle fi't-taşavvuf* (Süleymaniye Ktp., Tırnovalı, nr. 356). Bazı ansiklopedilerde ve kütüphane kataloglarında Karabaş Veli'ye nisbet edilen *Tecvîd-i Karabaş*'ın onunla bir ilgisi yoktur.

BİBLİYOGRAFYA :

Râşid, *Târih*, I, 357; Senâizâde Hasan Efendi, *Menâkıb-ı Hazret-i Şeyh Nasûhî*, Süleymaniye Ktp., Hacı Mahmud Efendi, nr. 4573/1, vr. 11^b; a.mlf., *Silsile-i Tarikat-ı Halvetiyye*, İstanbul Belediyesi Atatürk Kitaplığı, Osman Ergin, nr. 859, vr. 2^a vd.; İbrâhim Has, *Menâkıb-ı Hazret-i Şeyh Hasan Ünsî*, Süleymaniye Ktp., Hacı Mahmud Efendi, nr. 4607, vr. 21^b; a.mlf., *Silsile-i Tarikat-ı Halvetiyye-i Karabâş el-Kastamonî*, Süleymaniye Ktp., Hacı Mahmud Efendi, nr. 20707, vr. 2^a vd.; Harîrîzâde, *Tibyân*, III, vr. 58^a-71^a; Hüseyin Vassâf, *Sefîne*, IV, 12; *Tomâr-Halvetiyye*, s. 65; Hocazâde Ahmed Hilmi, *Ziyâret-i Evliyâ*, İstanbul 1327, s. 127; Zâkir Şükürü, *Mecmûa-i Tekâyâ* (Tayşî), s. 75; *Osmanlı Müellifleri*, I, 148; a.mlf., *Kibâr-i Meşâyih ve Ulemâdan On İki Zâtın Terâcim-i Ahvâlî*, İstanbul 1317; Abdûlbaki Gölpınarlı, "Niyâzî-i Mısırî", *ŞM*, VII (1972), s. 216-218; Mustafa Tatçı, "Şeyh Karabaş-ı Veli'nin Tasavvufî Bir Rûya Tabirâmesi", *TKA*, XXXII/1-2 (1996), s. 333-342; a.mlf. – Cemal Kurnaz, "Karabaş-ı Veli", *Tasavvuf*, sy. 6, Ankara 2001, s. 35-359.

 KERİM KARA

KARABAŞIYYE

Halvetiyye-Şâbâniyye tarikatının Karabaş Veli'ye (ö. 1097/1686) nisbet edilen bir kolu (bk. KARABAŞ VELİ).

KARABEG, Ali Rıza
(1872-1944)

Boşnakça ilk Kur'an tercümesini yapan âlim.

Hersek vilâyetinin (Hercegovina) merkezi Mostar'da doğdu. Mustafa Sıdkı Karabeg'in oğludur. İlk ve orta öğrenimini Mostar'da yaptıktan sonra Mehmed Paşa ve Karagöz Bey medreselerine devam etti. Aynı zamanda Karagöz Bey Medresesi'nde başmüderris olan babasının derslerine girdi. Ardından İstanbul'a gitti ve tahsilini burada sürdürdü. İstanbul'dan dönünce çok kısa bir süre için Mostar Lisesi'nde din dersi hocalığı yaptı. Bu görevden ayrıldıktan sonra bir daha devlet memurluğu almadı. Vefatına kadar Mostar camilerinde vaaz verdi. 21 Ocak 1944'te Mostar'da vefat etti.

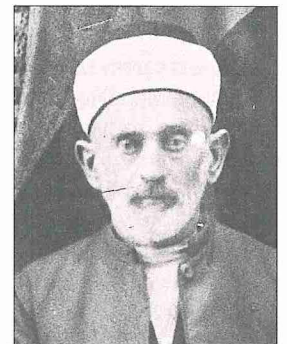
Bosna aydınlarının İslâmî ilimlerde ve irşad sahasında başarılı olanlarından biri sayılan, Bosna-Hersek'in Avusturya-Ma-

caristan Krallığı himayesine verildiği bir dönemde yetişen, bu arada babasının Mostar halkı tarafından öldürülmesi hadisesine şahit olan Karabeg kendisini dinî alandaki çalışmalara vermiştir. 1900 yılının başlarında neşredilen, Bosna-Hersek'teki müslüman halkın edebiyatına yönelik *Behar* dergisinin önemli müelliflerinden biri olan Karabeg, *el-Hidaje* dergisi yazarları içinde de görülür. Eserleri arasında, tesettür hakkında yazdığı *Rasprava o Hidžabu* (Mostar 1928) ve İslâm tarihiyle ilgili *Kratki životopis Muhameda a.s. sa Socijalnog Stanovišta*'nın (Mostar 1929) yanı sıra onun adını Bosna-Hersek ilim çevrelerinde duyuran çalışması *Prijevod Kur'ana* adlı Boşnakça ilk Kur'an tercümesidir (Mostar 1937). Eser bazı çevreler tarafından takdirle karşılanırken *el-Hidaje* etrafında toplanan bir kısım ulemâ Kur'an tercümesinin câiz olmadığı görüşünü ileri sürerek buna karşı çıkmıştır. Tercüme daha sonra birkaç defa daha yayımlanmış ve son baskısı Enes Kariç'in yazdığı bir önsözle birlikte Hırvatistan'da gerçekleştirilmiştir (nşr. IP August Cesarec, Zagreb 1991).

BİBLİYOGRAFYA :

Hivzija Hasandedić, *Mustafa Sidki ef. Karabeg, Mostarski Muftija od 1857. do 1878 Godine i Okupacija Mostara* (nşr. Glavni Odbor el-Hidaje in Sarajevu), Sarajevo 1944, tür.yer.; a.mlf., "Merhum Hadži Ali Riza Karabeg", *Glasnik IVZ*, sy. 2-3, Sarajevo 1944, s. 57-58; Hazim Šabanović, *Književnost Muslimana BiH na Orijentalnim Jezicima*, Sarajevo 1973, s. 587; Safvet-beg Bašagić, *Znameniti Hrvati, Bošnjaci i Hercegovci u Turskoj Carevini* (Bošnjaci i Hercegovci u Islamskoj Književnosti içinde), Sarajevo 1986, s. 403; İsmet Binark – Halit Eren, *World Bibliography of Translations of the Meanings of the Holy Qur'an. Printed Translations 1515-1980*, İstanbul 1406/1986, s. 396-397; Hasan Kaleşi, "Kur'an-Remek Delo Arapske Književnosti", *Izraz*, sy. 2, Sarajevo 1967, s. 183-203; Mehmed Handžić, "Prevod Kur'ana od Hadži Ali Riza Karabega", *el-Hidaje*, sy. II/11-12, Sarajevo 1937-38, s. 141-142; Muhamed Pašić, "Moje Mišljenje o Prevodu Kur'ana od g. H. Ali Riza ef. Karabega", a.e., II/11-12, Sarajevo 1937-38, s. 173.

 ESAD DURAKOVIĆ

Ali Rıza Karabeg